

ॐ

Compiled and presented by Eshwar Gopal / Ramakrishnan(Jr.)

www.pradosham.com

यजुर् उपाकर्मा

उपाकर्मा – 22nd August 2021 – सिम्ह - 06 (आवणी 06) – रवि वासरम्
(प्लव-दक्षिणायने-वर्ष-श्रावण-शुक्ल-पौर्णमाश्याम्-भानु-श्रविष्ठा-शोभण-भद्रै ततुपरि भव)

गायत्री जपम् – 23rd August 2021 सिम्ह 07 (आवणी 07) – इन्दु वासरम्
(प्लव-दक्षिणायने-वर्ष-श्रावण-कृष्ण-प्रथमायाम्-इन्दु-शतभिषग्-अतिकण्ठ-कौलव)

अनुक्रमणिका

1. समिदाधानम्
 2. कामोकार्षीत्जपम्
 3. माध्याह्निकम्, ब्रह्मयज्ञम् (देव तर्पणम्, ऋषि तर्पणम्, पितृ तर्पणं)
 4. महा सङ्कल्पम्
 5. यज्ञोपवीतधारणमन्त्रम्
 6. काण्ड-ऋषि-तर्पणम्
 7. वेदारम्भम्
 8. गायत्रीजप सङ्कल्पम् (23rd August 2020 इन्दु वासरं)
-

॥ 1. समिदाधानम् ॥

(आचम्या) शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् । प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

ओं भूः । ओं भुवः । ओ३सुवः । ओं महः । ओं जनः । ओं तपः । ओ३सत्यम् ॥ ओं तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि । धियो यो नः प्रचोदयात् । ओमापो ज्योती रसोऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवस्सुवरोम् ॥

ममोपात्त-समस्त-दुरित-क्षयद्वार श्री परमेश्वर-प्रीत्यर्थं प्रातः (morning) - सायं (evening) समिदाधानं करिष्ये । (लौकिकाग्निं प्रतिष्ठाप्य । अग्निमित्वा । प्रज्वालय – invoke Agni, when Jwaala rises, continue chanting below Prarthana Manthra) ॥

परित्वाग्ने परिमृजाम्यायुषा च धनेन च । सुप्रजाः प्रजया भूयासं सुवीरो वीरैस्सुवर्चा वर्चसा, सुपोषः पोषैस्सुगृहो गृहैस्सुपतिः पत्या सुमेधा मेधया सुब्रह्मा ब्रह्मचारिभिः । देवसवितः प्रसुवा । (तूष्णीं पिरिषिच्य) ।

॥ अथ समिधमादधाति ॥

(offer single Samith Stick to Agni for each Svaahaakaaram if Samith not available use Dharba) ॥

- (1) अग्नये समिध-माहा॑ऋषं बृ॒हते जा॒तवे॑दसे । यथा॒त्वमग्ने॑ समि॒धा समि॑ध्यस॒ एवं मामा॑युषा वर्चसा स॒न्यामे॑धया प्रजया प॒शुभिर्ब्र॑ह्मवर्चसे॒नान्नाद्ये॑न समे॒धय॑ स्वाहा । (2) ए॒धोस्ये॑धि॒षीम॑हि स्वाहा । (3) समि॒दसि॑ समे॒धिषी॑महि स्वाहा । (4) तेजो॑ऽसि तेजो मयि देहि स्वाहा । (5) अपो अध्यान्वचारि॒षश्च॑रसे॒न सम॑सृक्षमहि । पय॑स्वा॒अग्न॑ आग॒मं तम्मा॑ स॒सृज॑ वर्चसा स्वाहा । (6) संमा॑ग्ने वर्चसा॒सृज॑ प्रजया च धनेन च स्वाहा । (7) वि॒द्युन्मे अस्य॑ दे॒वा इन्द्रो॑ वि॒द्यात् स॒ह॒ऋषि॑भिस्स्वाहा । (8) अग्नये॑ बृहते नाकाय स्वाहा । (9)

द्यावा॑पृथि॒वीभ्या॑ऽस्वाहा । (10) ए॒षा ते॑ अ॒ग्ने स॒मित्तया॑ वर्ध॑स्व चाप्या॑यस्व च तया॑हं
वर्ध॑मानो भूयासमाप्याय॑मानश्च स्वाहा । (11) यो मा॑ग्ने भा॒गिनः॑ स॒न्तमथा॑भागं चि॒कीर्षति॑ ।
अ॒भागम॑ग्ने तं कुरु॑ माम॑ग्ने भा॒गिनं कुरु॑ स्वाहा । (12) स॒मिध॒माधाय॑ाग्ने सर्व॑व्रतो
भूयासः॑ स्वाहा । देव॑स्सवितः प्रासा॒वीः स्वाहा॑ (अथ तू॒र्ष्णीं स॒मन्तं परि॑षिच्य) ।
अ॒ग्नये॑ उप॒स्थानं॑ करिष्ये ॥

यत्ते॑ अ॒ग्ने तेज॒स्तेना॑हं तेज॒स्वी भूया॑सं, यत्ते॑ अ॒ग्ने वर्च॒स्तेना॑हं वर्च॒स्वी भूया॑सं । यत्ते॑ अ॒ग्ने
हर॒स्तेना॑हं हर॒स्वी भूया॑सं ॥ मयि॑ मे॒धाम् मयि॑ प्र॒जाम् मय्य॒ग्निस्तेजो॑ दधातु मयि॑ मे॒धां मयि॑
प्र॒जां मयीन्द्र॑ इन्द्रि॒यं दधातु॑ मयि॑ मे॒धां मयि॑ प्र॒जां मयि॑ सूर्यो॑ भ्राजो दधातु ॥ अ॒ग्नये॑ नमः ।
मन्त्र॑हीनं क्रिया॑हीनं भक्ति॑हीनं हुताशन । यद्धु॑तं तु मया देव परिपूर्णं तदस्तु ते ॥
प्रायश्चित्तान्यशेषाणि तपः-कर्मात्मकानि वै । यानि तेषा-मशेषाणां श्री कृष्णानुस्मरणं परम्
॥ कृष्ण कृष्ण कृष्ण – (अभिवादये नमस्कारः) ॥

(होमभस्म संगृह्य । वामकरतले निधाय । अदिभस्सेचयित्वा ॥ अनामिकया पेषयित्वा ॥)
मान॑स्तोके तनये मा न आयुषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः । वीरान्मा नो रुद्र भामितोऽवधी-
र्हविष्मन्तो नमसा विधेम ते । मेधा॒वी भूया॑सम् (ललाटे) । तेज॒स्वी भूया॑सम् (दक्षिणबाहौ) ।
वर्च॒स्वी भूया॑सम् (सव्येबाहौ) । ब्र॒ह्मवर्च॒स्वी भूया॑सम् (हृदये) । आयुष्मान् भूया॑सम् (कण्ठे) ।
अ॒न्नादो॑ भूया॑सम् (नाभौ) । स्व॒स्ति भूया॑सम् (शिरसि) ॥

श्रद्धां मेधां यशः प्रज्ञां विद्यां बुद्धिं श्रियं बलम् । आयुष्यं तेज आरोग्यं देहि मे हव्यवाहन ।
श्रियं देहि मे हव्यवाहन ओं नम इति ॥ (आचम्य)

॥ 2. कामोकार्षीत्जप संकल्पः ॥

(आचम्य, पवित्रपाणि कुर्यात्) । शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजं । प्रसन्न वदनं ध्यायेत् सर्व विघ्नोपशान्तये शान्तये । ओम् भूः । ओ५सुवः । ओं महः । ओं जनः । ओं तपः । ओ५सत्यं । ओं तत्सवितुवरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि । धियो यो नः प्रचोदयात् । ओमापः ज्योतीरसः अमृतं ब्रह्मा भूर्भुवस्सुवरोम् ममोपात्त समस्त दुरितक्षयद्वारा श्री परमेश्वर प्रीत्यर्थम् । शुभे शोभने मुहूर्ते अद्यब्रह्मणः द्वितीय परार्धे श्वेत वराह कल्पे वैवस्वत मन्वन्तरे, अष्टा विंशति तमे, कलियुगे प्रथमे पादे जम्भूद्वीपे भारत वर्षे भरतकण्ठे मेरोः दक्षिणे पार्श्वे (Those staying in Middle East - पश्चिमे दिग्भागे उत्तरे पार्श्वे अराभ्य महा समुद्रे तीरे केतुमाल्य वर्षे दुबै/शार्जा/अबु दाभि महानगर्यां) शालीवहन वर्षे शकाब्दे अस्मिन्, वर्तमाने व्यावहारिके प्रभवादीनां षष्ठ्याः सम्बत्सराणां मध्ये प्लव नाम सम्बत्सरे दक्षिणायने वर्ष ऋतौ श्रावण मासे शुक्ल पक्षे पौर्णमाश्याम् शुभतितौ भानु वासर युक्तायां श्रविष्ठा नक्षत्र युक्तायाम् शोभण नाम योग भद्रै ततुपरी भव नाम करण युक्तायां एवङ्गुण विशेषण विशिष्टायां अस्यां वर्तमानायां पौर्णमाश्याम्, शुभतिथौ ममोपात्तसमस्त दुरित क्षयद्वारा श्री परमेश्वर प्रीत्यर्थं तैष्यां पौर्णमास्यां अध्यायोत्सर्जन अकरण प्रायश्चित्तार्थं अष्टोत्तर सहस्र सङ्ख्यया (शत सङ्ख्यया) 'कामोकार्षीत् मन्युरकार्षीत्' इति महामन्त्रजपं करिष्ये । (cast away kattai pullu and wash hands) 3 प्राणायामं कृत्वा प्रणवस्य ऋषिर्ब्रह्म देवी गायत्री छन्दः परमात्मा देवता भूरादि सप्त व्याहृतीनां अत्रि, भृगु, कुत्स, वसिष्ठ गौतम, काश्यप, आङ्गीरस ऋषयः गायत्री उष्णिक, अनुष्टुप्, भृहती, पङ्क्ति तृष्टुप्, जगत्यः छन्दागंसि – अग्नि, वायु, अर्क, वागीश वरुण इन्द्र विश्वे देवाः देवताः (10 वार प्राणायामं कुर्यात्) ॥इति सङ्कल्प्य ॥ 'कामोकार्षीत् मन्युरकार्षीत् नमो नमः' इति

जपित्वा । (once this japam is over then ममो पात्त समस्त दुरितक्षयद्वारा श्री परमेश्वर प्रीत्यर्थं कामोकार्षीत् जपम् उपस्थानं करिष्ये)

उत्तमै शिखरै देवीं भूम्यां पर्वत मूर्धनि । ब्राह्मणैभ्यो हनुज्ञानं गच्छ दैवि यथा सुखं ॥ (2 वरं प्राणायामं, उपस्थानं कृत्वा) । पर्यन्तं, आचमनं, अङ्गवन्दनं कृत्वा । माध्याह्निकं ब्रह्मयज्ञं च कृत्वा ॥

॥ 3. ब्रह्मयज्ञः ॥

आचम्य ।

शुक्लाम् शान्तये । ओम् भूः ममोपात्त समस्त..... श्री परमेश्वर प्रीत्यर्थम् ब्रह्मयज्ञं करिष्ये । ब्रह्मयज्ञेन यक्ष्ये ॥ विद्युदसि विद्य मे पाप्मान-मृतात् सत्यमुपैमि (हस्तावनिज्य । त्रिराजामेत् । द्विः परिमृज्य । द्विः परिमृज्य । सकृदुपस्पृश्य । शिरश्चक्षुषी नासिके श्रोत्रे हृदयमालभ्य । *(wash your hands, do achamanam 3 times, clean your lips 2 times, wash hands, do prokshanam on feet, eyes, ears, nose, chest, keep hands together and continue...)*

ॐ भूः -- तत्सवितुर्वरेण्यं । ॐ भुवः -- भर्गो देवस्य धीमहि । ओ३सुवः -- धियो यो नः प्रचोदयात् । ॐ भूः -- तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि । ॐ भुवः -- धियो यो नः प्रचोदयात् । ओ३सुवः -- तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि धियो यो नः प्रचोदयात् ।

हरिः ॐ । हरिः ॐ । ॐ अग्निमीळे पुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्विजम् । होतारं रत्नधातमम् ॥

हरिः ॐ । हरिः ॐ । ॐ इ॒षे॒त्वो॒र्जे॒त्वा वा॒यव॑स्थ उ॒पा॒यव॑स्थ दे॒वोव॑स्सवि॒ता प्रा॑र्पयतु
श्रेष्ठ॑तमा॒य क॑र्मणे ॥ हरिः ओं । हरिः ओं ॥ ॐ अ॒ग्र आ॒याहि॑ वी॒तये॑ गृ॒णानो॑ ह॒व्यदा॑तये । नि
हो॒ता स॑त्सि ब॒र्हिषि॑ ॥

हरिः ॐ ॥ हरिः ॐ ॥ ॐ श॒न्नो दे॒वीर॒भिष्ट॑य आपो भवन्तु पी॒तये॑ । शं॒यो॒र॒भिस्त्र॑वन्तु नः ॥
हरिः ॐ । हरिः ॐ ॥ ॐ भूर्भुव॑स्सुवः । सत्यं तपः श्रद्धायां जुहोमि । *(take uddharani water
and sprinkle circumambulating your head, then....)*

ॐ न॒मो ब्र॑ह्म॒णे न॒मो अ॒स्त्व॒ग्रये॑ नमः पृ॒थिव्यै॑ नम ओष॑धीभ्यः । न॒मो वा॒चे न॒मो वा॒चस्प॑तये
न॒मो वि॒ष्णवे॑ बृ॒हते॑ करोमि ॥ (chant 3 times)

वृ॒ष्टिर॑सि वृ॒श्चमे॑ पा॒प्मानं॑ ऋ॒तात् स॒त्यमु॑पागाम् । (हस्ताववानिज्य) दे॒वर्षि॑-पि॒तृ-त॑र्पणं
करिष्ये ॥ (wash hands and proceed to Devatharpanam) ॥

॥ देव तर्पणम् ॥

(उ॒पवी॑ति-Holy Thread on left shoulder) – 1 Time Each ब्र॒ह्मा॒दयो॑ ये दे॒वास्तान्॑ दे॒वान्
त॑र्पयामि । सर्वा॑न् दे॒वान् त॑र्पयामि । सर्व॑दे॒व ग॑णान् तर्पयामि । सर्व॑दे॒वप॑त्नीस्तर्पयामि ।
सर्व॑दे॒वग॑णपत्नीः तर्पयामि ॥

॥ ऋषि तर्पणम् ॥

(नि॒वी॒ति – Garlanding Position 2-T) कृ॒ष्णद्वै॒पाय॑नादयः ये ऋ॒षयः॑ तान् ऋ॒षीन् त॑र्पयामि
। सर्वा॑न् ऋ॒षीन् त॑र्पयामि । सर्व॑ ऋ॒षीर्ग॑णान् तर्पयामि । सर्व॑ ऋ॒षीर्प॑त्नीः तर्पयामि । सर्व॑
ऋ॒षीर्ग॑ण पत्नीः तर्पयामि । प्र॒जाप॑तिं काण्ड ऋ॒षीं त॑र्पयामि । सोमं काण्ड ऋ॒षीं त॑र्पयामि ।
अ॒ग्निं काण्ड ऋ॒षीर्त॑र्पयामि । वि॒श्वान् दे॒वान् काण्ड॑ऋ॒षीन् त॑र्पयामि (उ॒पवी॑ति – Normal

Position 1-T) साङ्हितीर्देवताः उपनिषदः तर्पयामि । याज्ञकीर्देवताः उपनिषदः तर्पयामि ।
 वारुणीर्देवताः उपनिषदः तर्पयामि । (**निवीति 2-T**) हव्यवाहम् तर्पयामि । विश्वान् देवान्
 काण्डर्षीस्तर्पयामि ॥ (*Then 1-T – lift the hand up and allow the water to flow down
 into plate by chanting*) ब्रह्माणं स्वयंभुवं तर्पयामि । (**2-T**) विश्वान् देवान् काण्डर्षीं
 स्तर्पयामि । अरुणान् काण्डर्षीं स्तर्पयामि । (**उपवीति - 1-T**) सदसस्पतिं तर्पयामि ।
 ऋग्वेदं तर्पयामि । (**1-T**) यजुर्वेदम् तर्पयामि । (**1-T**) सामवेदं तर्पयामि । (**1-T**) अथर्व
 वेदं तर्पयामि । (**1-T**) इतिहासपुराणं तर्पयामि । (**1-T**) कल्पं तर्पयामि ॥

॥ पितृ तर्पणं ॥ (**प्राचीनावीति - 3-Times**)

(**3-T**) सोमः पितृमान् यमो अङ्गिरस्वान् अग्निः कव्यवाहनादयः ये पितरः तान् पितृन्
 तर्पयामि । सर्वान् पितृन् तर्पयामि । सर्वं पितृगणान् तर्पयामि । सर्वं पितृपत्नी तर्पयामि ।
 सर्वं पितृगणपत्नीः तर्पयामि । ऊर्जं वहन्तीः अमृतं घृतं पयः कीलालं परिसृतं स्वधास्थं तर्पयत
 मे पितृन् । तृप्यत तृप्यत तृप्यत ॥ (**उपवीति**) आचामेत् – ब्रह्मयज्ञाय कर्म ओम् तत्सत्
 ब्रह्मार्पणमस्तु ॥ (आचम्य ।) **note: only one Pavithram to be continued until
 Vedarambam)** ।

॥ 4. महासङ्कल्पः ॥

(**पवित्रपाणि कुर्यात्**) ॥ शुक्लाम् भरतरम् विष्णुम् शशिवर्णम् चतुर्भुजम् ।
 प्रसन्नवदनम् ध्यायेत् सर्वविघ्न उपशान्तये ॥ ॐ भूः भूर्भुवस्सुवरोम् ।
 ममोपात्तं समस्तं दुरितक्षयद्वारं श्री परमेश्वरप्रीत्यर्थम् तदेव लग्नं सुदिनं तदेव
 ताराबलं चन्द्रबलं तदेव विद्याबलं दैवबलं तदेव श्री लक्ष्मीपतेते अङ्घ्रियुगं
 स्मरामि । ॐ अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्थां गतोपिवा । यस्मरेत् पुण्डरीकाक्षं
 सबाह्याभ्यन्तरः शुचिः । मानसं वाचिकं पापं कर्मणा समुपार्जितम् । श्री रामः

स्मरणेनैव व्यपोहति न संशयः । श्रीराम राम राम । तिथिर्विष्णुः तथावारः नक्षत्रं विष्णुरेव च । योगश्च करणञ्चैव सर्वं विष्णुमयं जगत् । श्री गोविन्द गोविन्द गोविन्द । अद्य श्री भगवतः आदिविष्णोः आदिनारायणस्य अचिन्त्यया अपरिमितया शक्त्या भ्रियमाणस्य महाजलौघस्य मध्ये परिभ्रमतां अनेककोटि ब्रह्माण्डानां एकतमे अव्यक्त महत् अहङ्कार पृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाशाद्यैः आवरणैः आवृतेऽस्मिन् महति ब्रह्माण्डकरण्डमण्डले आधार शक्ति कूर्म अनन्तादि अष्टदिग्गजोपरि प्रतिष्ठितस्य उपरितले सत्यादि लोकषट्कस्य अधोपाके महानालायमान फणिराज शेषस्य सहस्रफणामणि मण्डलमण्डिते लोकालोक अचलेन परिवृते दिग्दन्ति शुण्डादण्ड उत्तम्भिते लवण इक्षु सुरासर्पि दधि, दुग्ध शुद्धान्नैः परिवृते जम्भू प्लक्ष शाल्मलि कुश क्रौञ्च शाक, पुष्कराख्य, सप्तद्वीपदीपिते इन्द्र, कशेरु, ताम्र, गभस्ति नाक, सौम्य गन्धर्व चारण, भारतादि नवखण्डात्मके महामेरु, गिरि, कर्णिका, उपेते महा, सर, उरुहायमाण पञ्चाशत्, कोटि, योजन, विस्तीर्ण, भूमण्डले, सुमेरु, निषत, हेमकूट, हिमाचल, माल्यवत् पारियात्रक गन्धमादन कैलास, विन्ध्याचलादि, महाशैल, अधिष्ठिते, लवण, समुद्र, मुद्रिते, भारत, किम्पुरुष, हरि, इळावृत, रम्यक, हिरण्मय, गुरुभद्राश्च, केतुमालाख्य, नव, वर्ष, उपशोभिते, जम्बूद्वीपे, भारतवर्षे, भरतखण्डे, मेरोः दक्षिणेपार्श्वे, कर्मभूमौ, स्वाम्यवन्ति कुरुक्षेत्रादि सम भूमध्यरेखायाः पूर्वदिग्भागे विन्ध्याचलस्य दक्षिणदिक्भागे, दण्डकारण्ये गोदावर्याः दक्षिणे तीरे सकलजगत् स्रष्टुः परार्धद्वय जीविनः ब्रह्मणः प्रथमपरार्थे पञ्चाशदब्दात्मके अतीते पञ्चाशदब्दादौ प्रथमेवर्षे प्रथमे मासे प्रथमे पक्षे प्रथमे दिवसे अहनि द्वितीये यामे तृतीये मुहूर्ते स्वायम्भुव, स्वारोचिष, उत्तम, तामस, रैवत, चाक्षुषाख्येषु, षट्सु, मनुषु अतीतेषु सप्तमे वैवस्वतमन्वन्तरे अष्टाविंशतितमे कलियुगे प्रथमे पादे

वर्तमाने शालिवाहन शकाब्दे अस्मिन् वर्तमाने व्यावहारिकाणां प्रभवादीनां षष्ठ्याः सम्बत्सराणां मध्ये प्लव नाम सम्बत्सरे दक्षिणायने वर्ष ऋतौ श्रावण मासे शुक्ल पक्षे पौर्णमाश्याम् शुभतितौ वासरः वासरस्तु भानु वासर युक्तायां श्रविष्ठा नक्षत्र युक्तायाम् शोभण नाम योग भद्रै ततुपरी भव नाम करण युक्तायां एवङ्गुण विशेषण विशिष्टायां अस्यां वर्तमाणायां पौर्णमाश्याम् शुभतिथौ ममोपात्तसमस्त दुरित क्षयद्वारा श्री परमेश्वर प्रीत्यर्थं अनादि अविद्या वासनया प्रवर्तमाने अस्मिन् महति सम्सारचक्रे विचित्राभिः कर्मगतिभिः विचित्रासु योनिषु पुनः पुनः अनेकधा जनित्वा केनापि पुण्यकर्म विशेषण इदानीन्तन मानुष्ये द्विज जन्म विशेषं प्राप्तवतः मम इहजन्मनि पूर्वजनमनि जन्म जन्मान्तरेषु च बाल्ये वयसि, कौमारे, यौवने, वार्धक्ये च जाग्रत् स्वप्न सुषुप्ति अवस्थासु मनो वाक्काय कर्मेन्द्रिय ज्ञानेन्द्रिय व्यापारैः सम्भावितानां उपपातकानां सङ्कलीकरणानां मलिनीकरणानां अपात्रीकरणानां जाति भ्रम्शकराणां एवं नवानां नवविधानां बहूनां बहुविधानां सर्वेषां पापानां सद्यः अपनोदनद्वारा समस्त पापक्षयार्थं महागणपत्यादि समस्त हरिहर देवता सन्निधौ, अलर्मेलुमङ्गा अम्बिका समेत प्रसन्न वेङ्कटेश्वर स्वामि सन्निधौ, श्री रङ्गनायकी अम्बिका समेत श्रीरङ्गनाथ स्वामि सन्निधौ, विसालाक्षि अम्बिका समेत विश्वनाथ स्वामि सन्निधौ, कर्पकाम्बा अम्बिका समेत कपालीश्वर स्वामि सन्निधौ, शिवकामि अम्बिका समेत मूलट्टानेश्वर स्वामि सन्निधौ, अभीतकुचलाम्बा अम्बिका समेत अरुणाचलेश्वर स्वामि सन्निधौ, अखिलाण्डेश्वरी अम्बिका समेत जम्बुकेश्वर स्वामि सन्निधौ, कामाक्षी अम्बिका समेत एकाम्रेश्वर स्वामि सन्निधौ, ज्ञानप्रसुराम्बिका अम्बिका समेत काळहस्तीश्वर स्वामि सन्निधौ, मङ्गलाम्बिका अम्बिका समेत

आदिकुम्भेश्वर स्वामि सन्निधौ, बालाम्बिका अम्बिका समेत वैद्यनात स्वामि सन्निधौ, सुगन्ध कुन्दलाम्बा अम्बिका समेत मातृभूतेश्वर स्वामि सन्निधौ, अभिरामि अम्बिका समेत अमृतकटेश्वर स्वामि सन्निधौ, मङ्गलनायकी अम्बिका समेत श्री वाञ्छिनात स्वामि सन्निधौ, वेदनायकी अम्बिका समेत वेदारण्येश्वर स्वामि सन्निधौ, प्राणाम्बिका अम्बिका समेत दर्भारण्येश्वर स्वामि सन्निधौ, बृहत्कुचलाम्बा अम्बिका समेत मध्यार्जुनेश्वर स्वामि सन्निधौ, पर्वतवर्धिनि अम्बिका समेत श्री रामलिङ्गेश्वर स्वामि सन्निधौ, मीनाक्षि अम्बिका समेत सुन्दरेश्वर स्वामि सन्निधौ, गोमति अम्बिका समेत शङ्करनारायण स्वामि सन्निधौ, गोमति अम्बिका समेत स्फुटार्जुनेश्वर स्वामि सन्निधौ, कान्तिमति अम्बिका समेत वेणुवननातेश्वर स्वामि सन्निधौ, वल्ली देवसेना अम्बिका समेत जयन्तिनाथ सुब्रह्मण्येश्वर स्वामि सन्निधौ, पूर्णा पुष्कलाम्बा अम्बिका समेत हरिहर पुत्र स्वामि सन्निधौ, सीता, लक्ष्मण, भरत, शतृघ्न श्री अभयहस्त आञ्जनेय स्वामि सहित श्री रामचन्द्र स्वामि सन्निधौ, दैवब्राह्मण सन्निधौ श्रावण्यां पौर्णमास्यां अध्यायोपाकर्म कर्मकरिष्ये । तदङ्गम् माध्याह्निक स्नानं करिष्ये ।

प्रार्थनैः

- (1) अतिक्रूर माहाकाय कल्पान्त दहनोपम । भैरवाय नमस्तुभ्यं अनुज्ञानं दातुमर्हसि।
- (2) दुर्भोजन दुरालाब दुष्प्रतिग्रह सम्भवम् । पापं हर मम क्षिप्रं सह्यकन्ये नमोस्तुते ।
- (3) त्रिरात्रं जाह्नवीतिरे पाञ्चरात्रन्तु यामुने । सद्यःपुनतु कावेरी पापं आमरणन्तिकं॥
- (4) गङ्गे गङ्गेति योब्रूयात् योजनानां शतैरपि । मुच्यते सर्वपापेभ्यो विष्णुलोकं स गच्छति ॥
- (5) नन्दि नलिनी सीता मालती च मलापहा । विष्णूपादाब्ज सम्भूता गङ्गाध्याः सरितस्तथा । आगच्छन्तु पवित्राणि स्नान काले सदा मम ॥

(ஸ்தானம் உத்தமம் – ப்ரோக்ஷணம் - மஹ்யமம்) ॥

॥ 5. யஜ்ஞோபவீததாரணமந்த்ரம் ॥

श्री गणपतिध्यानम्..... "शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् । प्रसन्नवदनं ध्यायेत् । सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

प्राणायामः । ॐ भूः ॐ भुवः ओ३सुवः ॐ महः ॐ जनः ॐ तपः ओ३सत्यम् ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि धियो यो नः प्रचोदयात् ॥

ममोपात्त समस्त दुरितक्षयद्वारा श्रीपरमेश्वर प्रीत्यर्थम् श्रौतस्मार्थं विहित नित्यकर्मानुष्ठान सदाचार योग्यता सिद्ध्यर्थं ब्रह्मतेजः अभिवृद्ध्यर्थं यज्ञोपवीतधारणं करिष्ये ॥

यज्ञोपवीतधारण महामन्त्रस्य प्रब्रह्म ऋषिः -- त्रिष्टुप् छन्दः

परमात्मा देवता यज्ञोपवीतधारणे विनियोगः ॥

य॒ज्ञो॒प॒वी॒तं॑ प॒र॒मं॑ प॒वि॒त्र॒म् प्र॒जा॒प॒ते॒र्य॒त् स॒ह॒जं॑ पु॒र॒स्ता॒त् । आ॒यु॒ष्य॒म॒ग्रि॒यं प्र॒ति॒मु॒ञ्च॑ शु॒भ्रं॑
य॒ज्ञो॒प॒वी॒तं॑ ब॒ल॒म॒स्तु॑ ते॒जः॑ ॥ Remove, keep Pavithram on right-hand ear, do *Aachamanam* and

Angavandhanam then wear Pavithram say the following Manthram and remove carefully old holy-thread :-

उपवीतम् भिन्नतन्तुं जीर्णम् कश्मलदूषितम् । विसृजामि जले ब्रह्मन् वर्चो दीर्घायुरस्तु मे ॥

Remove Pavithram, do *Aachamanam* and *Angavandhanam* again ॥ (ब्रह्मचारिणस्तु मौञ्जी-मजिनं दण्डं च मन्त्रेण धारयेत् ॥)

कृष्णाजिनं

(கீழ்க்கண்ட மந்திரத்தை உச்சரித்தவாறே சிறிய துண்டு மாந்தோலை (கருஷ்ணா-
ஜினத்தை) பூணூலுடன் சேர்த்து கட்டிக்கொள்ளவும். ப்ரஹ்மசாரிகள் மட்டும்தான்)

मित्रस्य-चक्षुःधरुणं-बलीयः-तेजः-यशस्वि-स्थविरं समिद्धं । अनाहनस्यं-वसनं-जरिष्णु-
परीदं-वाजी-अजिनं-दधेऽहम् क ॥

काण्ड-ऋषि-तर्पणम्

श्रावण्यां पौर्णमास्यां अध्यायोपक्रम-कर्माङ्गम् काण्डऋषि-तर्पणं करिष्ये ॥ Remove
Pavithram and keep at right-hand ear (निवीति) । तिलाक्षत-युक्ताङ्घ्रि-स्तर्पयति
। ऋषितीर्थेन ॥

प्रजापतिं-काण्डऋषीं तर्पयामि । (3) । सोमम् - काण्डऋषीं तर्पयामि । (3) ।

अग्निं - काण्डऋषीं तर्पयामि । (3) । विश्वान् देवान् - काण्डऋषीं तर्पयामि । (3) ।

साँहिती-देवता उपनिषदः तर्पयामि । (3) । याज्ञिकीदेवता उपनिषदः तर्पयामि । (3) ।

वारुणीदेवता उपनिषदः तर्पयामि । (3) ब्रह्माणं स्वयम्भुवं तर्पयामि (3) । सदस्पतिम्
तर्पयामि (3) ॥ (उपवीति) ॥ आचम्य । पवित्राणि कुर्यात् (wear pavithram) ॥

॥ 6. वेदारम्भं ॥

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् । प्रसन्नवदनं ध्यायेत् । सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

प्राणायामः । ॐ भूः ॐ भुवः ओँसुवः ॐ महः ॐ जनः ॐ तपः ओँसत्यम् ॐ
तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि धियो यो नः प्रचोदयात् ॥ अद्य पूर्वोक्त एवङ्गुण
विशेषण विशिष्टायां अस्याम् पौर्णमास्यां शुभतिथौ ममोपात्त समस्त दुरितक्षयद्वारा श्री
परमेश्वर प्रीत्यर्थम् श्रावण्यां पौर्णमास्यां अध्यायोपाकर्माङ्गं अध्ययन आरम्भं करिष्ये
(अपौउपस्पृश्य) ॥

॥ ॐ श्री गुरुभ्यो नमः हरि ओम् ॥

ॐ ग॒णानां॑ त्वा ग॒णप॑ति॒गं ह॒वाम॑हे क॒र्विं क॒वीना॑मु॒पम॑श्रवस्तम् । ज्ये॒ष्ठरा॒जं ब्र॒ह्मणां॑
ब्र॒ह्मण॑स्पत आ नः शृ॒ण्वन्नू॑तिभिः सीद सादनम् ॥

हरिः ओं ॥ हरिः ओं । ॐ इ॒षेत्वो॒र्जेत्वा॑ वा॒यव॑स्थ उ॒पाय॑व॒स्थ दे॒वोव॑स्सवि॒ता प्रा॑र्पयतु
श्रेष्ठ॑तमाय॒ कर्म॑णे ॥ आप्यायध्वम् अविघ्नियाः देवभागं ऊर्जस्वतीः पयस्वतीः प्रजावतीः
अनमीवाः अयक्ष्मा मावः स्तेनईशत माघसः सः रुद्रस्यहेतिः परिवः वृणक्तु ध्रुवाः अस्मिन्
गोपतौस्यात बह्वीः यजमानस्य पशून्पाहि । हरिः ओं । हरिः ओम् । सन्धत्तं तन्मे जिन्वतं
हरिः ओम् । हरिः ओं ॥ ॐ भ॒द्रं क॑र्णेभिः शृ॒णुया॑म दे॒वाः । भ॒द्रं प॑श्ये॒माक्ष॑भिर्यजत्राः ।
स्थि॒रैरङ्गै॑स्तुष्टुवा॒गं स॑स्तनूभिः । व्य॒शेम॑ दे॒वहि॑तं यदायुः । स्व॒स्ति न॒ इन्द्रो॑ वृ॒द्धश्र॑वाः ।
स्व॒स्ति नः॑ पू॒षा वि॒श्ववे॑दाः । स्व॒स्ति न॒स्ताक्ष्यो॑ अरिष्टनेमिः । स्व॒स्ति नो॑ बृ॒हस्प॑तिर्दधातु ।
हरिः । संज्ञानं विज्ञानं प्रज्ञानं जानत् अभिजानत् । सङ्कल्पमानं उपकल्पमानं उपकलुप्तं
कलुप्तं हरिः ओं ॥ हरिः ओं प्रसुगमन्ता धियसानस्य सक्षणि वरेभिः वरान् अभिसुप्रसीदत ।
अस्माकं इन्द्रः उभयं जुजोषति यत्सौम्यस्य अन्धसः बुबोधति हरि ओं ।

ॐ अ॒ग्निमी॑ळे पु॒रोहि॑तं य॒ज्ञस्य॑ दे॒वमृ॑त्विजम् ॥ हो॒तारं॑ रत्नधातमम् ॥

हरिः ओं । हरिः ओं ॥ ॐ अ॒ग्न आ॑याहि वी॒तये॑ गृ॒णानो॑ ह॒व्यदा॑तये । नि होता सत्सि बर्हिषि ॥

हरिः ओं ॥ हरिः ओं ॥ ॐ शन्नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पितर्यै । शय्योरभिस्त्रवन्तु नः ॥

हरिः ओं ॥ हरिः ओं ॥ ॐ अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः । प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा ।
 अन्यमाहवनीयं प्रणीय । अग्नीनन्वादधाति ॥ हरिः ओं । हरिः ओं ॥ अथकर्माणि
 आचाराद्यानि गृह्यन्ते । उदगयन् पूर्वपक्षाहः पुण्याहेषु कार्याणि । यज्ञोपवीतिना प्रदक्षिणं
 हरिः ओं । हरिः ओं ॥ अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि हरिः ओं ॥

हरिः ओं । अथातः सामयाचारिकान् धर्मान् व्याख्यास्यामः । धर्मज्ञसमयः प्रमाणं वेदाश्च ।
 चत्वारो वर्णाः हरिः ओं । हरिः ओं । अथ वर्णसमाम्नायः । अथ नवादितः समानाक्षराणि ।
 द्वे द्वे सवर्णे ह्रस्वदीर्घ । नप्लुतपूर्वन् । षोडशादितः स्वराः शेषः व्याञ्जनानि हरिः ओं ।
 हरिः ओं अइउण् । ऋलृक् । एओङ् । ऐऔच् । हयवरट् । लण् । ञमङणनम् । झभञ् ।
 घढधष् । जवगउदतष् । ख फ छ ठ थ चटतव् । कपय् । शषसर् । हल् इति माहेश्वराणि
 सूत्राणि अणादिसंज्ञार्थानि । वृद्धिरादैच् । अदेङ्गुणः हरिः ओम् ।

हरिः ओम् । गीर्णश्रेयः । धेनवः श्रीः । रुद्रस्तु नम्यः । भगोहि याज्या । धन्योयं नारी ।
 धनवान् पुत्रः हरिः ओम् । हरिः ओम् । अथातः छन्दसां विवृत्तिं व्याख्यास्यामः हरिः ओम् ।
 हरिः ओम् ॥ अथातः धर्मजिज्ञासा हरिः ओम् ॥

हरिः ओम् ॥ ब्रह्मजिज्ञासा हरिः ओम् ॥

हरिः ओम् ॥ आभिर्गीर्भियदतो न ऊनमाप्याय हरिवो वर्द्धमानः । यदा स्तोतृभ्यो महिगोत्रा
 रुजासि भूयिष्ठभाजो अधतेस्याम । ब्रह्म प्रावादिष्म तन्नो माहासीत् ।

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

॥ 7. गायत्री जप संकल्पः ॥

आचम्य, पवित्रपाणिः । शुक्लाम् शान्तये । ओम् भूः ममोपात्त समस्त..... श्री परमेश्वर प्रीत्यर्थम् । शुभे शोभने मुहूर्ते अद्यब्रह्मणः द्वितीय परार्ध श्वेत वराह कल्पे वैवस्वत मन्वन्तरे, अष्टा विंशति तमे, कलियुगे प्रथमे पादे जम्भूद्वीपे भारत वर्षे भरतकण्ठे मेरोः दक्षिणे पार्श्वे (Those staying in Middle East - पश्चिमे दिग्भागे उत्तरे पार्श्वे अराभ्य महा समुद्रे तीरे केतुमाल्य वर्षे दुबै/शार्जा/अबु दाभि महानगर्यां) शालीवाहन शकाब्दे अस्मिन्, वर्तमाने व्यावहारिके प्रभवादीनां षष्ठ्याः सम्वत्सराणां मध्ये प्लव नाम सम्वत्सरे दक्षिणायने वर्ष ऋतौ श्रावण मासे कृष्ण पक्षे प्रथमायाम् शुभतितौ इन्दु वासर युक्तायां शतभिषग् नक्षत्र युक्तायाम् अतिकण्ठ नाम योग कौलव नाम करण युक्तायां एवङ्गुण विशेषण विशिष्टायां अस्यां वर्तमानायां प्रथमायाम् शुभतितौ ममोपात्त समस्त दुरितक्षयद्वारा श्री परमेश्वरं प्रीत्यर्थं मिथ्यातीत प्रायश्चित्तार्थं दोषवत्सु अपधनीय प्रायश्चित्तार्थं सम्वत्सर प्रायश्चित्तार्थं च अष्टोत्र सहस्रसङ्ख्यया (1008) गायत्री महामन्त्रजपम् करिष्ये ॥ (अपऽउपस्पृश्य) ॥

(न्यासं) प्रणवस्य ऋषिर्ब्रह्म देवी गायत्री छन्दः परमात्मा देवता भूरादि सप्त व्याहृतीनां अत्रि, भृगु, कुत्स, वसिष्ठ गौतम, काश्यप, आङ्गीरस ऋषयः गायत्री उष्णिक अनुष्टुप् भृहती, पङ्क्ति, तृष्टुप्, जगत्यः छन्दागंसि – अग्नि, वायु, अर्क वागीश वरुण इन्द्र विश्वे देवाः देवताः (10 वार प्राणायामं कुर्यात्) ॥ प्राणायामं समाप्त पर्यन्तं

आयात्वित्यनुवकस्य वामदेव ऋषिः । (head), अनुष्टुप् छन्दः । (nostrils), गायत्री देवता । (centre chest) आयातु वरदा देवी अक्षरं ब्रह्मसम्मितम् । गायत्रीछन्दसां मातेदं ब्रह्म

जुषस्व नः ॥ ओजो॑सि स॒हो॑सि ब॒लम॑सि भ्राजो॑सि – दे॒वानां॑ धाम॒ नामा॑सि – वि॒श्वम॑सि
वि॒श्वायुः॑ स॒र्वम॑सि स॒र्ववा॑युः अ॒भिभू॑रों । गाय॒त्रीं आ॑वा॒ह्यामि॑ – सा॒वित्रीं॑ आ॒वा॒ह्यामि॑ -
स॒रव॑स्तीं आ॒वा॒ह्यामि॑ - सा॒वि॒त्र्या ऋ॑षिः वि॒श्वामि॑त्रः (Head) - नि॒चृद् गाय॑त्री छन्तः -
(nostrils) - स॒वि॒ता दे॒वता॑ (centre chest) – गाय॒त्री म॒हामन्त्र॑ जपे वि॒नियोगः॑ ॥ (then
recite 1008 Gayathri Japam, do 3 PrAnAyAmam, stand and do
upaSthaanam as follows....)

ममोपात्त समस्त दुरितक्षयद्वारा श्री परमेश्वर प्रीत्यर्थं गायत्रीं उपस्थानं करिष्ये ॥
उ॒त्त॒मै शि॒खरै॑ दे॒वीं भू॒म्यां प॑र्व॒त मूर्ध॑नि । ब्रा॒ह्म॒णै॒भ्यो ह॑नु॒ज्ञानं॑ ग॒च्छ दै॒वि य॒था सु॑खं ॥ (2
वरं प्राणायामं, उपस्थानं कृत्वा) । पर्यन्तं, आचमनं, अङ्गवन्दनं कृत्वा । मा॒ध्या॒ह्निकं
ब्रह्म॒यज्ञं॑ च कृत्वा ॥

(**Note:** Gayathri Manthram is used for expiation purpose, therefore Japam should be performed during Sangava Kaalam which is between 8.24 am to 10.48 am)

॥ यजुर्वेद उपाकर्मा ॥

- Compiled and presented by Eshwar Gopal and Shankar Ramakrishnan -

For and On behalf of Pradosham/Panchangam Group

Kadayanallur Sri Bhoomi NeeLaa Sametha Neelamaninaatha Swamy

Krishnapuram Sri BalasubramaNya Swami, Sri Abhayahastha Swami